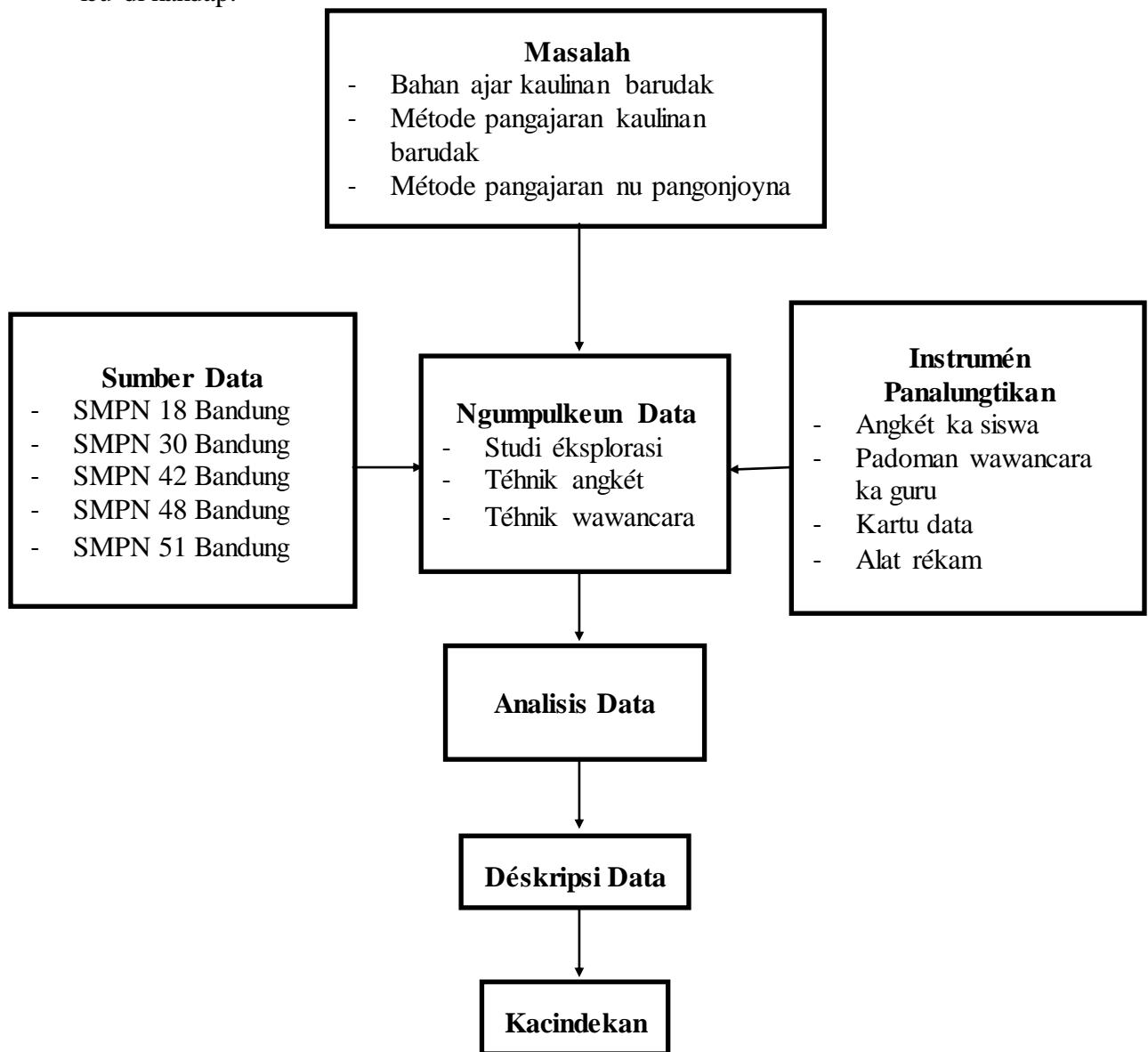

BAB III

MÉTODEU PANALUNGTIKAN

3.1 Desain Panalungtikan

Panalungtikan kualitatif ngagunakeun desain panalungtikan studi kasus, hartina panalungtikan dipuseurkeun kana hiji runtulan kajadian nu dipilih jeung dicangkem sacara leuwih teleb. Panalungtikan kualitatif nataharkeun jeung ngararancang sacara leuwih asak pikeun nangtukeun tempat, *partisipan*, jeung ngamimitian ngumpulkeun data. Sangkan leuwih jéntré, bisa diilikan dina bagan ieu di handap.

3.2 Métodeu Panalungtikan

Métodeu mangrupa hiji stratégi atawa tarékah anu sipatna *sistematis* pikeun nyangkem kaayaan anu kapanggih dina panalungtikan. Ari udagan métodeu panalungtikan nyaéta pikeun méré gambaran ngeunaan prak-prakan dina panalungtikan nu baris dilaksanakeun (Soewarto, 2001, kc. 14).

Métodeu nu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta métodeu déskriptif. Anu dimaksud métodeu déskriptif nyaéta métodeu anu bisa ngungkul an pasualan kalawan aktual ku cara ngumpulkeun, nyusun, nyieun papasingan, ngaanalisis, jeung napsirkeun (Surakhmad, 1994, kc. 139).

Métodeu déskriptif digunakeun dina ieu panalungtikan pikeun ngadéskripsiun rupa-rupa bahan ajar kaulinan barudak, rupa-rupa métodeu pangajaran dina ngajardeun kaulinan barudak jeung métodeu pangajaran nu pangonjoyna tur cocog pikeun dipaké dina pangajaran kaulinan barudak.

Salian ti métodeu déskriptif, dina ieu panalungtikan ogé ngagunakeun métodeu studi éksplorasi.

Dina *Kamus Besar Bahasa Indonesia* dihartikeun yén studi nyaéta panalungtikan ilmiah, ulikan, mutolaah, sedengkeun éksplorasi nyaéta nyukruk ka lapangan kalayan udagan pikeun meunangkeun pangaweruh nu leuwih loba.

Arikunto (2010, kc. 14), nétélakeun yén studi éksplorasi nyaéta panalungtikan anu satékah polah maluruh sabab-sabab atawa hal-hal munggaran anu mangaruh kajadianana hiji hal sarta maluruh pangaweruh anyar pikeun mikanyaho hiji pasualan.

Tina pedaran di luhur bisa dicindekkeun yén studi éksplorasi mangrupa panalungtikan ilmiah anu dilakukeun di lapangan kalayan udagan pikeun meunangkeun pangawehu nu leuwih loba nu satulunya meunangkeun gambaran jeung pedaran nu nyosok jero ngeunaan hiji peristiwa atawa fénoména nu lumangsung.

3.3 Sumber Data

Anu dimaksud sumber data dina panalungtikan nyaéta subjék ti mana éta data dibeunangkeun. Saupama panalungtik ngagunakeun kuésionér atawa

wawancara, mangka sumber datana disebut respondén. Respondén nyaéta jalma nu ngarépson atawa ngajawab patalékan-patalékan panalungtik, boh patalékan tinulis boh patalékan lisan. Tapi, saupama panalungtik ngagunakeun téhnik obsérvasi, mangka sumber datana bisa mangrupa barang, gerak, atawa prosés hiji hal (Arikunto, 2010, kc. 172).

Sumber data atawa respondén dina ieu panalungtikan nyaéta guru jeung siswa. Guru nu ngajarkeun kaulinan barudak dijadikeun sumber pikeun ngungkab rupa-rupa bahan ajar kaulinan jeung modél pangajaran pikeun ngajarkeunna. Siswa dijadikeun sumber pikeun ngungkab rupa-rupa kaulinan barudak nu diajarkeun sarta kgiatan pangajarannana. Salian ti sumber data nu mangrupa respondén, ogé dina ieu panalungtikan ngagunakeun dokumén nu mangrupa RPP pikeun meunangkeun data-data nu diperlukeun saperti tujuan pangajaran jeung léngkah-léngkah pangajaran. Ieu panalungtikan ngagunakeun sampel, lantaran teu sakabéh SMP Negeri di Wilayah Bandung Tenggara dicokot salaku datana.

Dina nangtukeun sampel dina ieu panalungtikan dilakukeun ku cara sampel wilayah. Sampel wilayah nyaéta téhnik *sampling* nu dilakukeun ku cara nyokot wakil ti unggal wilayah nu aya dina populasi (Arikunto, 2010, kc. 182). Ku kituna, ieu panalungtikan bisa disebut panalungtikan sampel.

Wilayah Bandung Tenggara mangrupa salasahiji wilayah tina lima wilayah nu aya di Kota Bandung. Wilayah Bandung Tenggara ngawengku kacamatan Antapani, Buahbatu, Gedébagé, Kiaracondong, jeung Rancasari. Dina wengkuan Wilayah Bandung Tenggara, aya salapan SMP Negeri, diantarana nyaéta SMPN 18 Bandung, SMPN 30 Bandung, SMPN 31 Bandung, SMPN 37 Bandung, SMPN 42 Bandung, SMPN 48 Bandung, SMPN 49 Bandung, SMPN 51 Bandung, jeung SMPN 54 Bandung.

Tina salapan SMP Negeri nu aya di Wilayah Bandung Tenggara, nu dijadikeun sampel nyaéta lima SMP Negeri. Éta lima SMP Negeri téh ditangtukeun dumasar kana sakola nu aya luyu jeung pompek anginna tur sakola nu aya di puseur Wilayah Bandung Tenggara. Lima sakola nu ditangtukeun nyaéta (1) SMPN 18 Bandung, (2) SMPN 30 Bandung, (3) SMPN 42 Bandung, (4) SMPN 48 Bandung, jeung (5) SMPN 51 Bandung.

3.4 Instrumén Panalungtikan

Instrumén panalungtikan nyaéta alat atawa fasilitas nu dipaké ku panalungtik dina ngumpulkeun data sangkan pagawéannana leuwih babari sarta hasilna leuwih alus, dina harti leuwih gemit, lengkep, sarta sistematis tepi ka babari diolahna (Arikunto, 2010, kc. 203).

Instrumén nu dipaké dina ieu panalungtikan dibagi jadi dua katégori, nyaéta instrumén pikeun ngumpulkeun data sarta instrumén pikeun ngolah data. Instrumén pikeun ngumpulkeun data nyaéta angkét, padoman wawancara, jeung alat rekam. Sedengkeun instrumén pikeun ngolah data nyaéta kartu data, format analisis jeung sistim tabulasi.

3.5.1 Angkét Siswa

Angkét dipaké pikeun ngaguar jeung maluruh ngeunaan pangajaran kaulinan barudak nu dialaman ku siswa. Angkét nu dipaké mangrupa angkét bέbas nu teu ditangtukeun tur dibέré pilihan jawaban. Angkét dina ieu panalungtikan mangrupa patalékan-patalékan nu kudu dijawab ku para siswa sacara tinulis dumasar kana pangaweruh tur pangalaman maranéhannana.

Saacan nagtukeun patalékan nu diasongkeun ka siswa dina wangun angkét, ditangtukeun heula kisi-kisi angkét saluyu jeung rumusan masalah.

Kisi-kisi Angkét ka Siswa

No.	Indikator Patalékan
1.	Siswa bisa ngajéntrékeun sikep atawa panarimaanna nalika diajar kaulinan barudak.
2.	Siswa bisa ngajéntrékeun léngkah-léngkah pangajaran kaulinan barudak.
3.	Siswa bisa nyebutkeun kaulinan barudak nu diajarkeun dina matéri kaulinan barudak.
4.	Siswa bisa ngajéntrékeun kweruhna ngeunaan kaulinan barudak.
5.	Siswa bisa ngajéntrékeun ngeunaan prak-prakan ngaulinkeun kaulinan barudak.

Angkét ka Siswa

Wasta :	
Kelas :	
Sakola :	
Eusian patalékan di handap dumasar kana pangaweruh jeung pangalaman hidep!	
1.	Matéri pangajaran kaulinan barudak tos diajarkeun?
2.	Resep henteu diajar matéri kaulinan barudak? Pék béré alesanna!
3.	Kumaha cara guru ngajarkeunnana? Naha diterangkeun wungkul atawa dipraktékkeun? Jéntrékeun prak-prakan pangajarannana!
4.	Kaulinan naon waé nu diajarkeunna?
5.	Sateuacan diajarkeun di sakola, naha hidep apal kana kaulinan-kaulinan barudak nu kungsi diajarkeun dina matéri pangajaran kaulinan barudak atawa nembé apal saatos diajarkeun ku guru?
6.	Jéntrékeun ku hidep, léngkah-léngkah dina ngaulinkeun kaulinan barudak nu geus diajarkeun! (Naha dilakukeunna ku sorangan atawa sacara kelompok? Naha kaulinanna maké pakakas atawa henteu? Tuluy jéntrékeun cara ngaulinkeunnana!)

3.5.2 Padoman Wawancara

Padoman wawancara nu mangrupa daptar patalékan nu dijadikeun papagon dina ngawawancara guru basa Sunda pikeun ngumpulkeun informasi ngeunaan prak-prakan pangajaran kaulinan barudak di sakola.

Padoman Wawancara ka Guru

Idéntitas Narasumber	
Sumber data (ngaran guru) :
Yuswa	:
Status kapegawaian	:
Atikan pamungkas	:
Tempat ngajar (sakola)	:
Pananya	
1.	Matéri pangajaran kaulinan barudak tos diajarkeun?
2.	Kumaha panampian siswa kana pangajaran kaulinan barudak? Naha raresepeun atawa henteu?
3.	Naon nu jadi tujuan dina pangajaran kaulinan barudak?
4.	Kaulinan barudak naon waé nu dijadikeun bahan ajarna? Jéntrékeun léngkah-léngkah dina ngaulinkeun kaulinan barudak nu geus diajarkeun! (Naha dilakukeunna ku sorangan atawa sacara kelompok? Naha kaulinanna maké pakakas atawa henteu? Tuluy jéntrékeun cara ngaulinkeunnana!)
5.	Naha éta kaulinan barudak téh nu geus dipikanyaho ku siswa atawa acan?
6.	Model pangajaran naon nu dipaké dina prak-prakan pangajaran kaulinan barudak?
7.	Pamarekan (pendekatan) naon nu dipaké dina ngajardeun kaulinan barudak?
8.	Dina pangajaran kaulinan barudak, naha siswa dititah prakték atawa ngan saukur dibéré matéri pangaweruh ngeunaan kaulinan barudak?
9.	Pangajaran kaulinan barudak dilaksanakeun sabaraha kali panglawungan?
10.	Kumaha runtusan kagiatan (<i>syntax</i>) dina pangajaran kaulinan barudak?

3.5.3 Kartu Data

Kartu data dipaké pikeun nuliskeun data hasil milah-milah dumasar kana katégorina, sangkan ngabarikeun prosés analisis nu satulunya.

Kartu Data (Ngaran Kaulinan)

No.	Ngaran Kaulinan	Sumber Data	Kode Kaulinan
(1)	(2)	(3)	(4)

Conto kode: K-1.18

Keterangan:

K-1 : Kaulinan kahiji

18 : Sumber kaulinan (18 = SMPN 18 Bandung, 30 = SMPN 30 Bandung,
42 = SMPN 42 Bandung, 48 = SMPN 48 Bandung, 51 = SMPN 51
Bandung)

Kartu Data (Struktur Kaulinan)

Kode Kaulinan	:	
Léngkah-léngkah ngaulinkeunna	:	

3.5.4 Alat Rékam

Alat rékam dipaké pikeun ngarékam sora nalika prak-prakan wawancara, udagan tina ayana alat rékam sangkan sakabéh data nu mangrupa jawaban wawancara ti guru bisa kadokumentasikeun sageblengna. Jenis alat rékam nu dipaké dina ieu panalungtikan nyaéta alat rékam audio nu aya dina HP SAMSUNG GALAXY GRAND DUOS type 7102.

3.5.5 Sistim Tabulasi

Sistim tabulasi dipaké pikeun ngabarikeun dina ngolah data hasil ngumpulkeun. Ieu di handap tabél-tabél nu dipaké pikeun ngagambankeun hasil panalungtikan sarta data hasil milah-milah dumasar katégorina.

Tabél 3.1
Daptar Kaulinan nu jadi bahan ajar di SMPN Negeri
Wilayah Bandung Tenggara

No.	Ngaran Kaulinan	Lokasi (Sakola)				
		SMPN 18 Bandung	SMPN 30 Bandung	SMPN 42 Bandung	SMPN 48 Bandung	SMPN 51 Bandung
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

Tabél 3.2
Daptar Modél Pangajaran Kaulinan Barudak di SMPN Negeri
Wilayah Bandung Tenggara

No.	Modél Pangajaran	Lokasi (Sakola)				
		SMPN 18 Bandung	SMPN 30 Bandung	SMPN 42 Bandung	SMPN 48 Bandung	SMPN 51 Bandung
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

3.5 Téhnik Ngumpulkeun Data

Métodeu atawa téhnik nu digunakeun pikeun ngumpulkeun data dina ieu panalungtikan nyaéta angkét, wawancara, jeung dokuméntasi.

- 1) Téhnik angkét dilakukeun pikeun ngaguar jeung maluruh ngeunaan pangajaran kaulinan barudak nu dialaman ku siswa.
- 2) Téhnik wawancara dilakukeun pikeun meunangkeun keterangan-keterangan nu patali jeung pangajaran kaulinan barudak. Dina ieu téhnik, saméméhna disiapkeun heula instruménna nu mangrupa papagon wawancara dina wangu patalékan-patalékan. Ieu wawancara dilakukeun ka guru nu ngajarkeun matéri pangajaran kaulinan barudak, pikeun meunangkeun data-data ngeunaan praktik-praktik pangajaran kaulinan barudak.
- 3) Téhnik dokuméntasi di dieu lain hartian ngoréhan wungkul dokumén nu geus aya ngeunaan pangajaran kaulinan barudak. Tapi, dokumétasi di dieu nyaéta

ngadokuméntasikeun hasil wawancara ku cara dirékam. Nu satulunya éta rékaman bisa dipaké pikeun ngaanalisis prak-prakan pangajaran kaulinan barudak di sakola leuwih gemet.

Dumasar kana téhnik di luhur, data dikumpulkeun ku cara ieu di handap.

- a) Datang ka sakola nu dijadikeun objék panalungtikan.
- b) Nepungan guru basa Sunda nu ngajar di kelas VII.
- c) Ngayakeun wawancara jeung guru basa Sunda.
- d) Ngabagikeun angkét ka siswa.
- e) Ngumpulkeun RPP basa Sunda ti guru.

3.6 Téhnik Ngolah Data

Sabada data kakumpulkeun, tuluy diolah. Léngkah-léngkahna saperti ieu di handap.

- a. Mariksa deui data nu geus dikumpulkeun.
- b. Nyieun papasingan data dumasar kana hasil wawancara, angkét, jeung rékaman.
- c. Ngabanding-banding data RPP jeung prak-prakan ngajarkeun kaulinan barudak di sakola.
- d. Nganalisis model pangajaran jeung prak-prakan pangajaran kaulinan barudak di sakola.
- e. Ngadéskripsikeun modél jeung prak-prakan pangajaran kaulinan barudak.
- f. Napsirkeun jeung nyieun kacindekan modél pangajaran kaulinan barudak di sakola.